



10.09.2012

Kj/32

§ 955

V Stj / Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite oikeuspsykiatristen potilaiden hoitamisesta Kellokosken sairaalassa

Pöydälle 10.09.2012

HEL 2012-005204 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Ilkka Taipaleen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Ilkka Taipale ja 10 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan helsinkiläisten oikeuspsykiatristen potilaiden hoitamista Kellokosken sairaalassa ja yhteistyötä palveluasuntojen rakentamisessa tai saneeraamisessa mm. Kellokosken, Hesperian ja Auroran sairaalan alueilla.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että helsinkiläisiä oikeuspsykiatrisia potilaita siirtyy jo nykyisin valtion sairaaloista Kellokosken sairaalaan. Helsingissä on mielenterveyskuntoutujille 577 palveluasuntopaikkaa. Palveluasuminen järjestetään palvelujen ostoina säätiöiden ja yksityisten palveluntuottajien yksiköistä. Palvelujärjestelmän kehittäminen edellyttää hyvin resursoitujen ja kunnostettujen palveluasuntojen saatavuutta. Lähtökohtana on ollut palveluasumisen järjestäminen ensisijaisesti Helsingissä. Palveluasuminen kilpailutetaan vuoden 2013



aikana. Tässä yhteydessä otetaan huomioon oikeuspsykiatristen potilaiden palvelutarpeet.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 12.06.2012 § 270

HEL 2012-005204 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Suomessa tuomioistuimien määrää rikoksesta syytetyn tai epäillyn mielentilatutkimukseen ja päättää syyntakeisuudesta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) oikeuspsykiatristen asioiden lautakunta päättää mielentilatutkimuksen suorituspaikasta, lausuu rikoksesta syytetyn mielentilasta, päättää sairaalasta poistamisesta mielentilatutkimuksen jälkeen, päättää rikoksesta syytetyn hoidosta mielentilatutkimuksen jälkeen, päättää mielentilansa vuoksi rangaistukseen tuomitsematta jätetyn hoidosta ja päättää myös hoitopaikasta. Määrätessään henkilön tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoitoon oikeuspsykiatristen asioiden lautakunta päättää siis ensimmäisestä hoitopaikasta, joka pääsääntöisesti on valtion mielisairaala. Valtionsairaalat ovat hallinnollisesti THL:n alaisuudessa ja toimivat THL:n tulosoikeudessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos määrää rikoksesta syytetyn tahdosta riippumattoman hoidon aloittamisesta sairaalassa, jossa on potilaan hoidon edellyttämät valmiudet ja erityisasiantuntemus.

Mielenterveyslain 17 §:n mukaan valtion mielisairaalassa annettavan hoidon tarve on kuitenkin arvioitava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hoidon aloittamisesta yhteistyössä sen sairaanhoitopiirin kanssa, jonka alueeseen potilaan kotikunta kuuluu. Lakisääteisesti on näin ollen määrääjään arvioitava, onko valtionsairaala potilaan vielä tarvitsema hoitopaikka.



Suomessa parhaillaan toimiva työryhmä selvittää oikeuspsykiatriaan liittyviä säädöstarpeita. Lähtökohtana on erillinen oikeuspsykiatria koskeva laki. Työryhmän tulee tehdä linjaukset säännösmuutoksista ja valmistella hallituksen esitys laiksi oikeuspsykiatristen potilaiden tutkimuksesta ja hoidosta.

Suomessa on noin 450 oikeuspsykiatrista potilasta. Oikeuspsykiatristen potilaiden määrän kansanvälinen vertailu on vaikeaa, sillä oikeuspsykiatria sisällytetään eri maissa eri potilasryhmiä. Suomen työryhmässä on nostettu esiin oikeuspsykiatrisen potilaan määrittely mm. siltä osin, tulisiko oikeuspsykiatria ja siten myös hoitoon määrittämisen perusteisiin sisällyttää vakavat, psykoosia lähellä olevat mielenterveyshäiriöt. Selvitettäviin asioihin kuuluu myös aloitteessa mainittu velvoitteinen avohoito ja oikeuspsykiatrian palvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuu.

Valtionsairaaloissa (Niuvanniemi, Vanha Vaasan sairaala) hoidettujen helsinkiläisten määrä on vähentynyt vuodesta 2007 alkaen 20 000 hoitopäivästä nykyiseen 15 000 hoitopäivään. Molemmissa sairaaloissa noin 40 % potilaista on niin sanottuja vaarallisia ja vaikeahoitoisia potilaita. Hoidon keskeinen tavoite on riittävän toipumisen jälkeen tapahtuva palaaminen omalle asuinpaikkakunnalle ja sen hoitojärjestelmään.

Mielenterveyskuntoutujille on tällä hetkellä 577 palveluasuntoa. Palveluasuminen järjestetään palvelujen ostoina säätiöiden ja yksityisten palveluntuottajien yksiköistä. Palvelujärjestelmän kehittäminen edellyttää hyvin resursoitujen ja kunnostettujen palveluasuntojen saatavuutta. Palveluasuminen järjestetään ensisijaisesti Helsingissä. Mikäli asukas haluaa asumispalvelua toisesta kunnasta, hänellä on mahdollisuus käyttää palveluseteliä tai vaihtaa kotikuntaa, jolloin Helsinki maksaa asumisesta aiheutuvat kustannukset. Palveluasuminen kilpailutetaan vuoden 2013 aikana. Tässä yhteydessä otetaan huomioon oikeuspsykiatristen potilaiden palvelutarpeet.

Sosiaalilautakunta kannattaa aloitetta mm. kuntoutuksellisista ja taloudellisista syistä. Sen toteuttaminen edellyttää kiinteää yhteistyötä HUSin kanssa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Mari Aalto, sosiaalisen kuntoutuksen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi



Talous- ja suunnittelukeskus 5.6.2012

HEL 2012-005204 T 00 00 03

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunginhallitus ja terveyslautakunta ryhtyvät kaikkiin toimiin, jotta myös helsinkiläisiä oikeuspsykiatrisia potilaita hoidettaisiin Kellokosken sairaalassa. Samalla tulisi toteuttaa riittävä palveluasuntojen rakentaminen yhteistyössä pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan kuntien ja esim. Y-säätiön kanssa. Tällöin voidaan käyttää myös olemassa olevien kiinteistöjen saneerausta tähän käyttöön, esim. Kellokosken, Hesperian ja Auroran sairaalan alueilla tai rakentaa näiden lähetyville uudisrakennuksia.

Talous- ja suunnittelukeskus viittaa terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että helsinkiläisiä oikeuspsykiatrisia potilaita siirtyy jo nykyisin valtiosairaaloista Kellokosken sairaalaan. Mielenterveyskuntoutujille on Helsingissä tällä hetkellä 577 palveluasuntoa. Palveluasuminen järjestetään palvelujen ostoina säätiöiden ja yksityisten palveluntuottajien yksiköistä. Lähtökohtana on ollut palveluasumisen järjestäminen ensisijaisesti Helsingissä. Palvelujärjestelmän kehittäminen edellyttää hyvin resursoitujen palveluasuntojen saatavuutta. Palveluasuminen kilpailutetaan vuoden 2013 aikana. Tässä yhteydessä otetaan tarvittaessa huomioon oikeuspsykiatristen potilaiden palvelutarpeet.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Terveyslautakunta 29.05.2012 § 177

HEL 2012-005204 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa asiasta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

"Suomessa tuomioistuin määrää rikoksesta syytetyn tai epäillyn mielentilatutkimukseen ja päättää syyntakeisuudesta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) oikeuspsykiatristen asioiden lautakunta päättää mielentilatutkimuksen suorituspaikasta, lausuu rikoksesta syytetyn mielentilasta, päättää sairaalasta poistamisesta mielentilatutkimuksen jälkeen, päättää rikoksesta syytetyn hoidosta mielentilatutkimuksen jälkeen, päättää mielentilansa vuoksi rangaistukseen tuomitsematta jätetyn hoidosta ja päättää myös hoitopaikasta.



Määrätessään henkilön tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoitoon oikeuspsykiatristen asioiden lautakunta päättää myös ensimmäisestä hoitopaikasta, joka pääsääntöisesti on valtion mielisairaala. Valtionsairaalat ovat hallinnollisesti THL:n alaisuudessa ja toimivat THL:n tulosohjauksessa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrää rikoksesta syytetyn tahdosta riippumattoman hoidon aloittamisesta sairaalassa, jossa on potilaan hoidon edellyttämät valmiudet ja erityisasiantuntemus. Mielenterveyslain 17 § mukaan valtion mielisairaalassa annettavan hoidon tarve on kuitenkin arvioitava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hoidon aloittamisesta yhteistyössä sen sairaanhoitopiirin kanssa, jonka alueeseen potilaan kotikunta kuuluu. Lakisääteisesti on määräjain arvioitava, onko valtionsairaala potilaan edelleen tarvitsema hoitopaikka.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeus -työryhmässä on nimetty alatyöryhmä, joka arvioi mielenterveyslain mukaisten perusoikeuksien rajoittamista koskevien säännösten riittävyttä ja muutostarpeita oikeuspsykiatristen potilaiden hoidossa. Toimeksiantoon kuuluu oikeuspsykiatristen potilaiden palvelujen saatavuus ja kehittäminen. Alatyöryhmän toimikausi jatkuu 31.10.2012 asti. Mainitun työryhmän työn valmistuminen tulee antamaan suuntaviivoja oikeuspsykiatristen sairaala- ja avopalvelujen kehittämiseksi.

Kuluvana vuonna julkaistussa ympäristöministeriön mielenterveyskuntoutujien asumisen kehittämishankkeen loppuraportissa tuetaan toimijoita mm. perustamaan mielenterveyskuntoutujien pienille ryhmille erityisiin tarpeisiin tarvittavia asumisyksiköitä. Suurimmissa kaupungeissa katsotaan tarvittavan päihde-, neuro- ja oikeuspsykiatrisia asumisyksiköitä, joiden henkilökunnalla on riittävää erityisosaamista ja konsultaatiotuki saatavilla.

Suomessa on noin 450 oikeuspsykiatrista potilasta. Valtionsairaloissa (Niuvanniemi, Vanha Vaasan sairaala) hoidettujen helsinkiläisten määrä on vähentynyt vuodesta 2007 alkaen (20.000 hpv) nykyiseen 15.000 hoitopäivään. Molemmissa sairaaloissa noin 40 % potilaista on ns. vaarallisia ja vaikeahoitaisia potilaita. Vaikka hoidon keskeinen tavoite on riittävän toipumisen jälkeen tapahtuva palaaminen omalle asuinpaikkakunnalle ja sen hoitojärjestelmään, on kuitenkin arvioitu, että osaa potilaista etäisyys hyödyttää. Henkilölle voi näin tarjoutua mahdollisuus irtautua esim. päihteitä välittävistä tahoista tai rikollisesta toiminnasta.

Oikeuspsykiatrisessa hoidossa noudatetaan asianomaista lainsäädäntöä ja seurataan valtakunnallista hoidon ohjeistusta.



10.09.2012

Kj/32

Helsingiläisiä oikeuspsykiatrisia potilaita siirtyy jo nykyisin valtiosairaaloista Kellokosken sairaalaan. Aloitteen mukaista toimintaa on siis jo olemassa.

Mielenterveyskuntoutujille on Helsingissä tällä hetkellä 577 palveluasuntopaikkaa. Palveluasuminen järjestetään palvelujen ostoina säätiöiden ja yksityisten palveluntuottajien yksiköistä. Lähtökohtana on ollut palveluasumisen järjestäminen ensisijaisesti Helsingissä. Palvelujärjestelmän kehittäminen edellyttää hyvin resursoitujen palveluasuntojen saatavuutta.

Palveluasuminen kilpailutetaan vuoden 2013 aikana. Tässä yhteydessä otetaan tarvittaessa huomioon oikeuspsykiatristen potilaiden palvelutarpeet.

Terveysvaikutusten arviointi

Oikeuspsykiatrinen hoito kohdentuu pieneen potilasryhmään, jolla on suuri palvelutarve. Oikeuspsykiatristen potilaiden kulloistakin hoidontarvetta vastaavien hoito- ja asumispalvelujen turvaaminen on tärkeää sekä henkilöiden itsensä että muun yhteiskunnan kannalta. Oikeuspsykiatristen potilaiden sairaalahoidossa tarvittavan monialaisen asiantuntemuksen turvaaminen ja heidän palvelutarpeidensa tunnistaminen asumispalveluja järjestettäessä tuo myönteisiä terveysvaikutuksia ja edistää kuntoutumista."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Tuula Saarela, johtajapsykiatri, puhelin: 310 42690
tuula.saarela(a)hel.fi